TOKİ (Hukuk Evrak)
Kayıt No: 131539
18.11.2019 13:10:35 tarihinde
Aydın ÖZKAN giden evrak kaydı
yapmıştır.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Toplu Konut İdaresi Başkanlığı

SAYI : 18073517.641.01/
KONU: Şikayet Başvurunuz hk.

Sn. Senih ÖZAY
Cumhuriyet Bulv. 2. Kordon No:285 Gül Apt. K:1 D:1 Alsancak-Konak/İZMİR

İlgi : TBMM Kamu Denetçiliği Kurumu'na yapmış olduğunuz 07.08.2019 tarihli şikayet başvurunuz.

TBMM Kamu Denetçiliği Kurumu'na göndermiş olduğunuz ilgide kayıtlı şikayet başvurunuz ile Salda Gölü'nün etrafına yapılabilecek herhangi bir çalışmanın Çevresel Etki Değerlendirilmesi (ÇED) raporu alınmadan yapılamayacağı, ancak ÇED raporu alınmadan ihale günü olan 31.07.2019'da "Burdur İli Yeşilova İlçesi Salda Gölü Millet Bahçesi ve Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar İnşaatları ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi İşi" ihalesinin kanuna aykırı olarak gerçekleştirildiği, böylesine kıymetli bir bölgede neden kanuna aykırı hareket edilerek ÇED raporu alınmadığını bir vatandaş olarak sormak istediğinizi, Salda gölü dahil TOKİ'nin ve yerel yönetimlerin onlarca millet parkı projesinin hukuksal gereklerinin vaziyetinin incelenip eksik ve zaaflar varsa tespitini talep ettiğinizi, ek olarak süreç içerisinde millet bahçesi projesiyle ilgili bölgede herhangi bir fizibilite çalışmasının yapılıp yapılmadığı, yapıldıysa bunların neler olduğunu öğrenmek istediğinizi belirtmektesiniz.

Cumhurbaşkanlığı Makamı tarafından 13.12.2018 tarihinde kamuoyuna sunulan **"İkinci 100 Günlük İcraat Programı"** kapsamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığının eylemleri arasında "***ÇŞB-01 81 İl'e Millet Bahçelerinin Yaygınlaştırılması***" ve ***"ÇŞB-33 Kara ve Deniz Koruma Alanlarının Arttırılması kapsamında Salda Gölü, Karaburun ve Ildır Körfezinin Özel Çevre Koruma alanı olarak ilan sürecine kadar olan işlemlerin tamamlanması***" yer almaktadır.

"*Burdur İli Yeşilova İlçesi Salda Millet Bahçesi*" işinin yapılacağı alan 14.03.2019 tarih ve 824 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı İle Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilerek 15.03.2019 tarih ve 30715 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Bu karardan önce göl ve çevresi "1. ve 2. Derece Doğal Sit Alanı" olarak belirlenmişken Salda Gölü'nün Özel Çevre Koruma (ÖÇK) alanı ilan edilmesiyle doğal sit alanları aynen geçerliliğini korumuş, eski sit alanı sınırları genişletilmiştir. Yine Gölün etrafındaki kıyı şeridinin kullanım alanı geriye çekilerek kıyı şeridinde istisna olmayacak şekilde koruma alanı ilan edilerek bu şekilde gölün doğal sit alanından daha geniş bölgesinin bütüncül olarak korunması amaçlanmıştır. Salda Gölü'nün ÖÇK bölgesi ilan edilmesi yönünde alınan bu kararla; bir yandan göl ve çevresinin bozulmadan korunması amaçlanırken diğer yandan bölgenin başta turizm kaynaklı olmak üzere yoğun insan baskısı altında kalması ve geri dönüşü mümkün olmayan çevresel sorunların engellenmesi hedeflenmiştir.

Proje çalışmalarından önce göl ve çevresi, yaşanan ziyaretçi yoğunluğu sebebiyle kıyıya kadar araçların park edildiği, her yana çöplerin saçıldığı ve etrafında düzensiz yapılaşmaların olduğu bir durumdayken bölgenin ÖÇK ilan edilmesinin ardından düzensiz yapılaşmalar kaldırılmış, çöpler toplanmaya başlanmış ve araç girişi yasaklanarak kontrollü ziyaretlerin

yapılması sağlanmıştır. Ayrıca Çevre ve Şehircilik Bakanlığının koordinatörlüğü ile Valilik başkanlığındaki komisyon tarafından haftada iki gün çevre ve imar kirliliğinin önlenmesi için rutin denetimler gerçekleştirilerek göl ve havzasının korunması ve mevcut tahribatın bir daha yaşanmaması için çalışmalar sürdürülmektedir.

Bölgeye yapılması planlanan projeler, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü koordinesinde ve İdaremiz (TOKİ) işbirliğiyle tüm bölgesel şartlar ve hassasiyetler gözetilerek tasarlanmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Hükumet sisteminin "İkinci 100 Günlük İcraat Programı" uyarınca T.C. Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü'nce *"Burdur İli, Yeşilova İlçesi, Kayadibi Mahallesinde sınırları yazı eki krokide işaretli, 4034, 4035, 4036, 4037, 4038 sayılı parsellerden oluşan alanın Millet Bahçesi olarak düzenlenmesinin uygun görüldüğü belirtilmiş olup, söz konusu çalışmaya ilişkin iş ve işlemlerin TOKİ Başkanlığınca yürütülmesi"* istenmiştir.

Bu doğrultuda söz konusu işe ait Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü ile İdaremiz tarafından hazırlanan plan, proje ve mahal listeleri çerçevesinde oluşturulan ihale dokümanları İdaremize iletilerek işe ait ihalenin yapılması talep edilmiş, talep yazısı gereği ihale 4734 sayılı Kanun'un 19 uncu maddesine göre Açık İhale Usulü ile 31.07.2019 tarihinde yapılmıştır.

İdaremiz 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na tabi olup, tüm ihaleler; 4734 sayılı Kanun ve ikincil mevzuatta belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yürütülmektedir. Yine tüm işlemler aynı Kanun'un **"Temel İlkeler"** başlıklı 5 inci maddesinde yer alan **"Saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur."** hükmü doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun **"Temel İlkeler"** başlıklı 5 inci maddesinin 6 ncı fıkrasında;

"(Değişik altıncı fıkra: 30/7/2003-4964/4 md.) *İlgili mevzuatı gereğince Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu gerekli olan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için ÇED olumlu belgesinin alınmış olması zorunludur. Ancak, doğal afetlere bağlı olarak acilen ihale edilecek yapım işlerinde ÇED raporu aranmaz."* hükmü,

Yine aynı Kanunun **"Uygulanmayacak Hükümler"** başlıklı 68 inci maddesinin (c) bendinde; ***"2985 sayılı Toplu Konut Kanunu kapsamındaki projelerde, 5 inci maddenin beşinci ve altıncı fıkraları, 62 nci maddenin (a) ve (b) bentleri ile (c) bendindeki kamulaştırma, mülkiyet, arsa temini, imar işlemleri ve uygulama projesine ilişkin şartlar aranmaksızın ihaleye çıkılabilir. Ancak, ÇED raporu zorunluluğu bulunan hallerde sözleşme imzalanmadan önce bu raporun alınması zorunludur"*** hükmü yer almaktadır.

Özetle, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tabi olan idarelerin Kanun kapsamında yapacakları ihalelerde uyulması gereken ilke ve kurallar ile bu ilke ve kurallara ilişkin İdaremizle ilgili (istisna) durumlar yukarıda belirtilen madde hükümlerinde düzenlenmiştir.

Nitekim Kamu Denetçiliği Kurumu'na yapılan şikâyetinizde iddia edilen ÇED raporu alınmadan yapılan ihale; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında ihale edilmiş olduğundan yine aynı Kanunun 68/c maddesi ile İdaremize tanınan istisnai yetki kapsamında ihalesi yapılmıştır. Yukarıda yer verilen hükümlerle ortaya konulduğu üzere; kanun koyucu tarafından, Toplu Konut Kanunu kapsamında yapılan işlerde, İdaremize aynı Kanun'un 68 inci maddesinin c) fıkrasında yer alan **"ÇED Belgesi"** alınmaksızın ihale yapabilme yetkisi tanınmıştır. **Bahse konu yetki şikayete konu yapım işinin ihalesinde kullanılmış olup 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa ve ilgili mevzuatlara aykırı bir durum kesinlikle söz konusu değildir.**

Yine 4734 sayılı Kanunun 68. maddesinin (c) bendi düzenlemesi uyarınca İdaremizce, " *2985 sayılı Toplu Konut Kanunu kapsamındaki projelerde, 5 inci maddenin beşinci ve* ***altıncı fıkraları*** *62 nci maddenin (a) ve (b) bentleri ile (c) bendindeki kamulaştırma, mülkiyet, arsa temini, imar işlemleri ve uygulama projesine ilişkin şartlar aranmaksızın ihaleye çıkılabilir.* ***Ancak, ÇED raporu zorunluluğu bulunan hallerde sözleşme imzalanmadan önce bu raporun alınması zorunludur"*** hükmü nazara alınarak sözleşme öncesinde projenin ÇED Raporu gerektirip gerektirmediği ile ilgili Bakanlığa görüş sorulmuştur. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nce verilen cevap yazısında ***"Burdur İli Yeşilova İlçesi, Salda Gölü Millet Bahçesi ve Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar İnşaatları İle Altyapı ve Çevre Düzenlemesi işi kapsamında yapılması planlanan üniteler ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 (Çevresel Etki Değerlendirmesi Uygulanacak Projeler Listesi) ve Ek-2 (Seçme, Eleme Kriterleri Uygulanacak Projeler Listesi) Listelerinde yer almamaktadır"*** denilerek, söz konusu projenin ÇED raporu gerektirmediği belirtilmiştir.

Bu bağlamda 4734 sayılı Kanunun 68. maddesinin (c) bendindeki hükme istinaden ihaleye çıkılmadan önce ÇED raporu alınması zorunluluğu bulunmayıp, projenin ÇED raporu gerektirmesi durumunda da sözleşme imzalanmadan önce temin edilmesi gerekmektedir. Sözleşmenin imza aşamasına geçilmesinden önce bir diğer ifadeyle; ihale teklif inceleme ve değerlendirme aşamasındayken, Bakanlık tarafından iş kapsamında ÇED raporu gerektirmediğinin belirtilmiş olması nedeniyle ihale işlemleri yönünden ÇED raporu ile alakalı mevzuata aykırı herhangi bir durum bulunmamaktadır.

Netice itibariyle, Kamu Denetçiliği Kurumu'na yapılan şikâyetinizde bahsedilen "ÇED raporu alınmadan ihale yapıldığı" iddiası hukuki gerekçelerden yoksun olup, **"Burdur İli Yeşilova İlçesi, Salda Gölü Millet Bahçesi ve Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar İnşaatları İle Altyapı ve Çevre Düzenlemesi"** işi ihalesi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunun 68/c maddesi kapsamında Kanun ve ikincil mevzuatta belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yapılmıştır.

Kısaca; İdaremiz tarafından gerçekleştirilen "Burdur ili, Yeşilova ilçesi, Salda Gölü Millet Bahçesi ile Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar İnşaatları ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi İşi" kapsamında bulunan kullanımlar, büyüklük ve kullanımları itibariyle ÇED yönetmeliğinin ilgili listelerinde bulunmadığından ÇED yönetmeliğine tabi olmayıp buna göre ÇED süreci işletilmemiştir. 25.11.2014 tarih ve 29186 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği"nde ÇED sürecinin nasıl ve hangi projeler için işletileceği açık bir şekilde tanımlanmış olup, söz konusu yatırım ÇED Yönetmeliğinin ÇED süreci işletilecek işlerin belirlediği Ek:1 ve Ek:2 listesinde yer almamaktadır. Konuyla ilgili olarak, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirilmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nün görüş yazısında da Burdur ili, Yeşilova ilçesi, Salda Gölü Millet Bahçesi ile Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar İnşaatları ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi İşi ihalesinin yapılması planlanan üniteler dikkate alındığında ÇED Yönetmeliğinin Ek-1 ve Ek-2 listelerinde yer almadığı hususu İdaremize bildirilmiştir. Bu çerçevede; tarafınıza ait şikayet başvuru formunda dile getirilen iddiaların gerçeğe aykırı ve mesnedi bulunmadığını, dilekçenize itirazen bilgilerinize rica ederim.

Semra ÇINAR
Başkan a.
I. Hukuk Müşaviri